

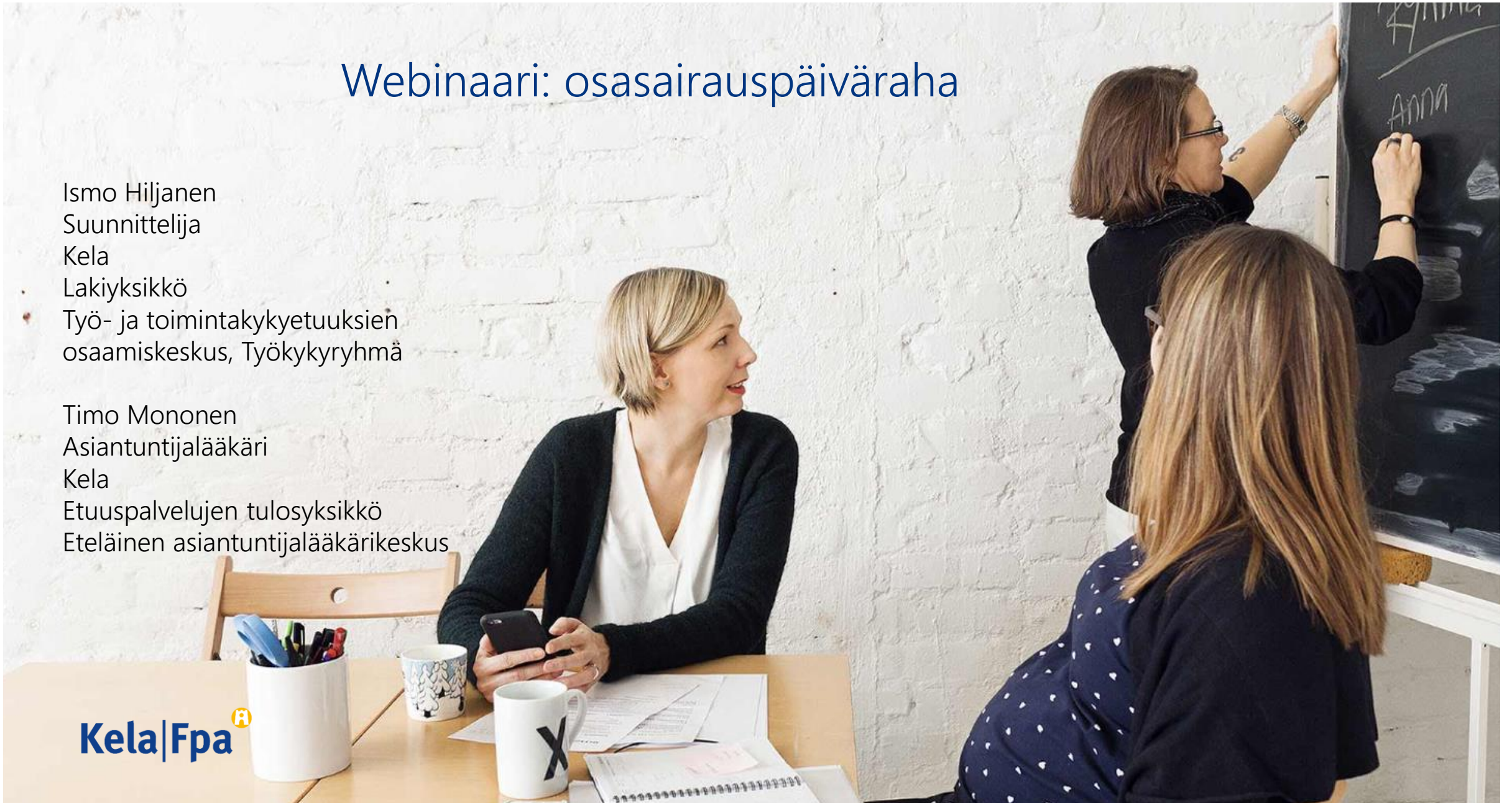
Webinaari: osasairauspäiväraha

Ismo Hiljanen
Suunnittelija
Kela

Lakiyksikkö
Työ- ja toimintakykyetuuksien
osaamiskeskus, Työkykyryhmä

Timo Mononen
Asiantuntijalääkäri
Kela
Etuuspalvelujen tulosityksikkö
Eteläinen asiantuntijalääkärikeskus

Kela|Fpa®

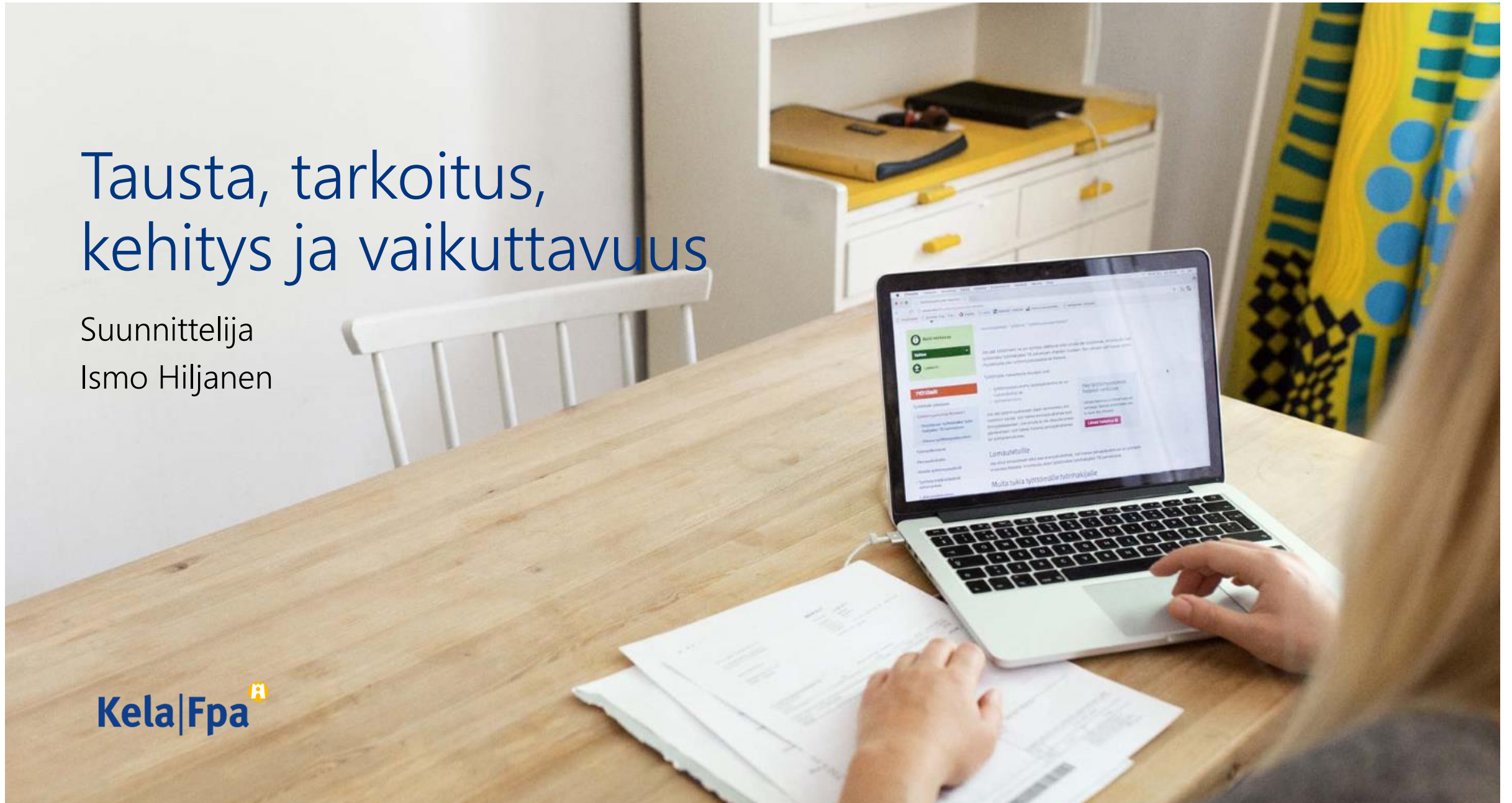

Tausta, tarkoitus, kehitys ja vaikuttavuus

Suunnittelija
Ismo Hiljanen

Kela|Fpa

Osasairauspäivärahan tausta

Laki osasairauspäivärahasta voimaan 2007

Lakimuutos 2014:

- Enimmäisaika 120 arkipäivää
- Kokoaikatyön määritelmä lakiin
- Oikeus myös kahta tai useampaa osa-aikatyötä tekevällä

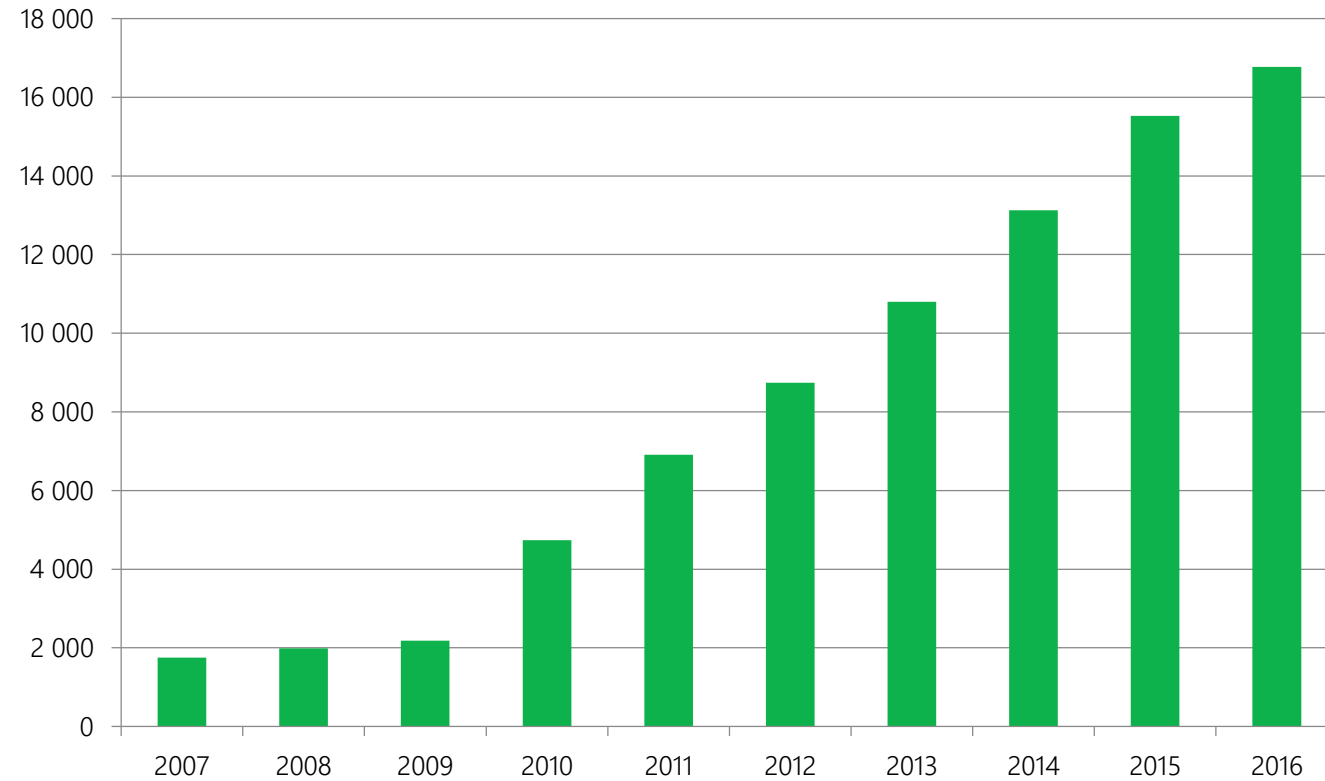
Osasairauspäivärahan tarkoitus

Tukea kokoaikatyössä pysymistä sekä oma-aloitteista paluuta omaan työhön

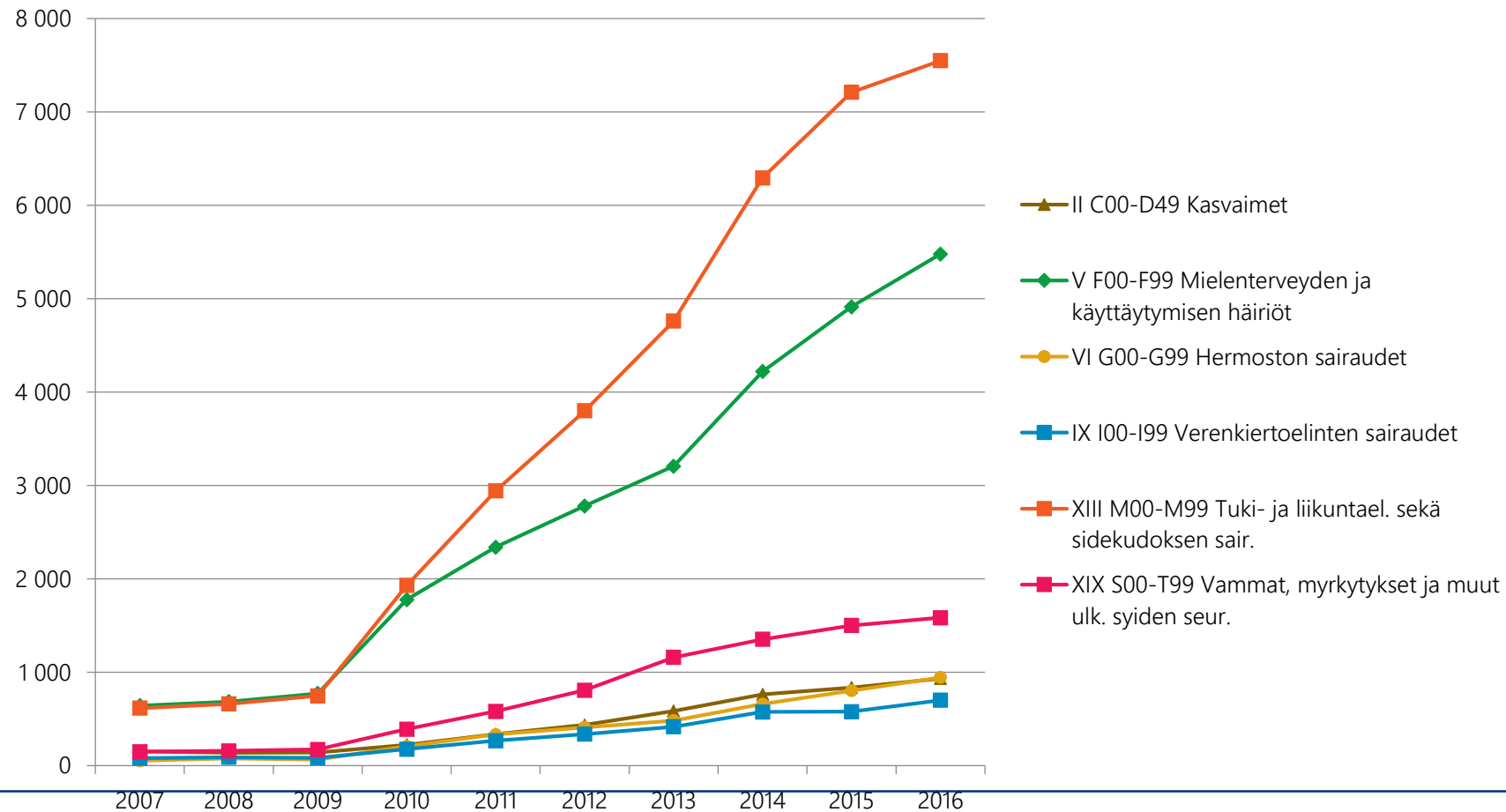
- työssä pysymisen ja työhön paluun yksilöllinen suunnittelu
- mahdollisuus selvittää, riittääkö työkyky oman työn tekemiseen
- lähtökohtana on järjestelyn vapaaehtoisuus ja paluun kokoaikaiselta sairauspoissaololta osa-aikaiseen työhön tulee aina perustua sopimukseen työntekijän ja työnantajan välillä

Osasairauspäivärahan saajat 2007-2016

Osasairauspäivärahan saajia 2017 noin 19 000

Alkaneet osasairauspäiväraha-kaudet eräiden sairauspäoryhmien mukaan 2007-2016

Osasairauspäivärahan vaikuttavuus

Positiivisia vaikutuksia mielenterveyssairauksista kärsivien pysyvään työhön paluuseen.

Pienentää riskiä kokoaikaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Erytisesti ikääntyvät työntekijät näyttäisivät hyötyvän osasairauspäivärahasta osana työuran pidentämistä.

Viikari-Juntura ym. 2017. Legislative change enabling use of early part-time sick leave enhanced return to work and work participation in Finland

Osasairauspäivärahan myöntämisedellytykset

Suunnittelija Ismo Hiljanen

Osasairauspäivärahan myöntämisedellytykset

- 16–67-vuotias
- työkyvytön (SVL 8 luku 4 §)
- työntekijä tai yrittäjä
- tehnyt kokoaikaisesti työtä ennen työkyvyttömyyttä tai päivärahakautta edeltänyttä kuntoutusrahakautta
- työkyvytön mutta työterveyslääkäri arvioinut, että voi terveyttään tai toipumistaan vaarantamatta tehdä osan työtehtävistään.

Kokoaikainen työskentely

Tarkoitetaan palkkatyössä

- yhdessä työsuhteessa alalla normaalisti sovellettavan kokoaikaisen työntekijän säännöllistä työaikaa **tai**
- työaikalain säännöllistä 40 tunnin viikkotyöaikaa, jos alalla ei ole työehtosopimusta **tai**
- samanaikaisesti kahdessa tai useammassa osa-aikaisessa työsuhteessa työskentelevällä yhteensä 35 tunnin viikkotyöaikaa.

Yrittäjällä työskentelyä pidetään kokoaikaisena, jos yrittäjällä on YEL/MYEL-vakuutus, eikä yrittäjällä ole muuta kokoaikaista työsuhdetta (päätoiminen yrittäjä).

Kokoaikainen työskentely

Työajan on oltava ennen työkyvyttömyyttä kokoaikainen (SVL 8 luku 11 §).

Kokoaikainen työskentely on voinut olla keskeytyneenä sairauspäiväraha- tai kuntoutusraha-kauden aikana.

Kokoaikatyön edellytys täyttyy myös, kun kokoaikatyö on ollut tilapäisesti keskeytyneenä

- perhevapaan (vanhempainvapaa, hoitovapaa, osittainen hoitovapaa)
- kuntoutustuen
- vuorotteluvapaan
- opintovapaan
- koko- tai osa-aikaisen lomautuksen taikka
- muun vastaavan tilapäisen keskeytyksen tai työajan lyhennyksen vuoksi

Työn vähentäminen ja etuuden maksaminen

Sopimus työnantajan kanssa työn vähentämisestä 40–60 %

Yrittäjällä työ vähenee 40–60 % (oma ilmoitus)

Osasairauspäivärahan maksaminen

- ✓ Maksetaan työnantajalle, jos osa-aikatyön ajalta maksetaan täysi kokoaikatyön palkka (vain yksi työ)
- ✓ Huom.! Kun kokoaikatyö koostuu useammasta osa-aikaisesta työsuhteesta ja työaika on vähennetty osasairauspäivärahan ehtojen mukaisesti, osasairauspäivärahaa ei makseta työnantajalle vaan työntekijälle itselleen.

Vähimmäis- ja enimmäisaika

Työntekijän ja työnantajan on sovittava osa-aikatyöskentelystä vähintään kahden viikon eli 12 arkipäivän ajalle. Vastaavasti yrittäjällä työajan vähentämisen suunnitelma on tehtävä vähintään 12 arkipäivän ajalle.

Enimmäisaika 120 arkipäivää

Enimmäisaikaan lasketaan kaikki osasairauspäivärahapäivät kahden edeltäneen vuoden ajalta

- ✓ lasketaan osasairauspäiväraajakson alusta kaksi vuotta taaksepäin kaikki osapäivärahapäivät
- ✓ voivat olla eri sairauksien aiheuttamia

Jos asiakas on 12 kuukautta työkykyinen → enimmäisaika nollautuu

Omastuuuuaika

Myös omastuuuuaikana edellytetään työkyvyttömyyttä.

Osa-aikainen työskentely voidaan aloittaa vasta omastuuuujan jälkeen eikä omastuuuujalta ole oikeutta osasairauspäivärahaan.

YEL/MYEL–vakuutettu voi saada YEL/MELA–päivärahaa omastuuuuaikana.

Ostavastuuauka

- **1+9 päivää:** Sairastumispäivä + yhdeksän sitä lähinnä seuraavaa arkipäivää.
- **1 päivä:** Jos työkyvyttömyys alkaa saman sairauden perusteella uudelleen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolta viimeksi maksettiin sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, osasairauspäiväraha maksetaan sairastumispäivää seuraavasta arkipäivästä.
- **0 päivää:** Ostavastuuaukaa ei ole, jos osasairauspäivärahaan oikeuttava työkyvyttömyys alkaa tai jatkuu välittömästi sitä edeltäneen sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen.

Osasairauspäivärahan määrä ja hakuaika

Määrä

1. Puolet (50 %) välittömästi edeltävän sairauspäivärahan määrästä
2. Jos osasairauspäivärahaa ei välittömästi edellä sairauspäiväraha, puolet sen sairauspäivärahan määrästä, johon vakuutetulla olisi oikeus osasairauspäivärahoikeuden alkaessa

Hakuaika

Takautuva kahden kuukauden hakuaika

Selvitys työkyvyttömyydestä

Asiantuntijalääkäri
Timo Mononen

Kela|Fpa

Selvitys työkyvyttömyydestä

- Haettaessa tulee esittää B-lääkärintlausunto osasairauspäivärahaa varten
- Lausunnon laatii työtehtävät tunteva työterveyslääkäri tai muu henkilön työolosuhteet tunteva lääkäri
- Jos työntekijällä on kaksi työtä, työolosuhteiden riittävä tuntemus voi edellyttää lausuntoa myös toiselta lääkäriltä. Työterveyslääkäri voi arvioida työntekijän työkykyä suhteessa useampaan osa-aikaiseen työhön samalla kertaa, jos hän tuntee riittävästi työtehtävien sisällön ja terveydelliset edellytykset
- TTH järjestää tarvittaessa yhteisneuvottelun, jossa keskustellaan työntekijän mahdollisuuksista jatkaa työssä ja työpaikan mahdollisuuksista toteuttaa muutoksia, jotka helpottavat kokoaikaiseen työhön palaamisessa.

Selvitys työkyvyttömyydestä...

Sama työkyvyttömyyden käsite kuin sairauspäivärahassa (SVL 8 luku 4 §)

- Estynyt tekemästä työtään sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi
- Sairausvakuutuslaissa ei ole osittaisen työkyvyttömyyden käsitettä

Pystyy terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta hoitamaan osan tehtävistään (SVL 8 luku 11 §)

- Työkyvyttömyys osasairauspäivärahaa varten edellyttää, että ilman mukautettuja työaika- ja mahdollisia muita järjestelyjä henkilö olisi työkyvyttömänä kokonaan poissa työstään ja oikeutettu sairauspäivärahaan
- Jos on todettavissa työkyvyttömyyden uhka, niin selvitetään työkokeilun järjestämismahdollisuus työeläkelaitoksen kautta

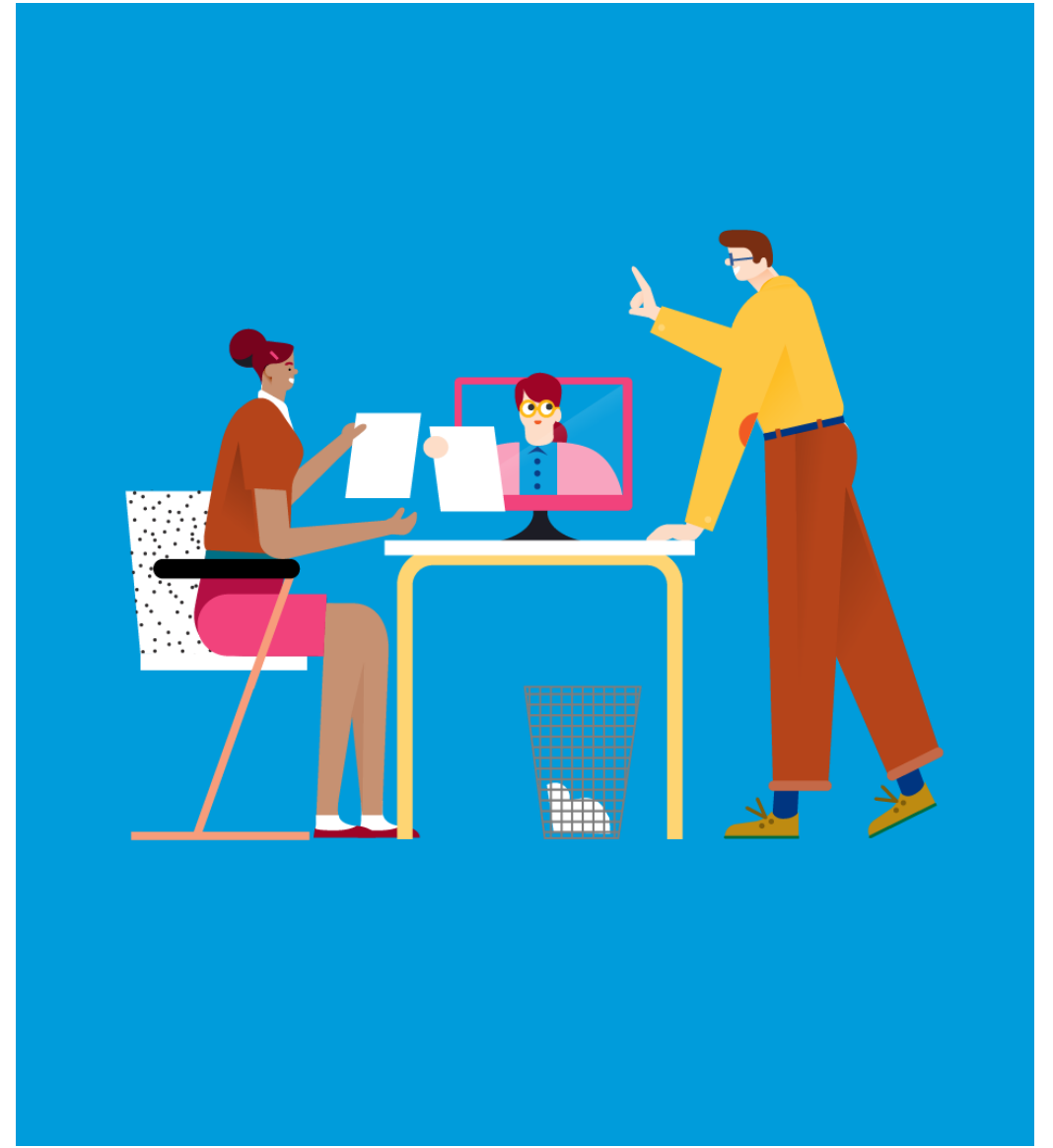
Selvitys työkyvyttömyydestä...

- B-lääkärinlausunnossa selvitetään ammatti ja yksityiskohtainen työn sisällön kuvaus omassa työssä
- Kuvataan työkykyä heikentävät sairaudet tai vammat ja merkitään sairauskoodi (ICD-10), toteutunut hoito ja kuntoutus sekä niiden vaikuttavuus
- Tehdään johtopäätös toimintakyvyn riittävydestä työn vaatimuksiin ja arvioitava onko henkilö estynyt tekemästä työtään työkyvyttömyyden vuoksi (oma työ).

Onko edellytykset osa-aikaiseen työhön?

- Todetaan, miltä osin sairauden aiheuttamat rajoitteet rajaavat työtehtäviä ja mitä työnkuvaan kuuluvia työtehtäviä (entinen työ / jäljellä olevan työkyvyn mukaan räätälöity työ) työntekijä kykenee toipumistaan ja terveyttään vaarantamatta tekemään
- Perustellaan haettavan osasairauspäivärahauden pituus (esimerkiksi tehostettu lääkitystä ja näin tehostetun hoidon vaikutusten tiedetään ilmenevän seuraavien 2–3 kuukauden aikana)

Solmukohtia

Osasairauspäiväraha ja vuosiloma

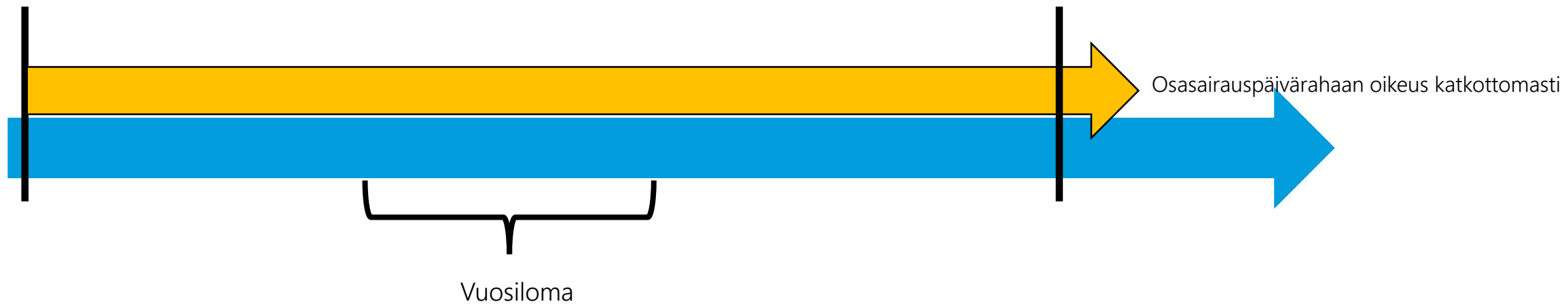
Lähtökohta: työntekijä ja työnantaja tekevät osa-aikatyösopimuksen ajalle, jolla työtä osa-aikaistetaan ja haetaan osasairauspäivärahaa.

Jos osa-aikatyösopimus pidetään voimassa vuosiloman ajan, oikeus osasairauspäivärahaan säilyy → Oikeus osasairauspäivärahaan perustuu työkyvyttömyyteen ja siltä ajalta tehtyyn työnantajan ja työntekijän väliseen sopimukseen.

Osasairauspäiväraha ja vuosiloma

Esimerkki 1

Osasairauspäiväraha ja vuosiloma: osa-aikatyösopimus voimassa vuosiloman ajan

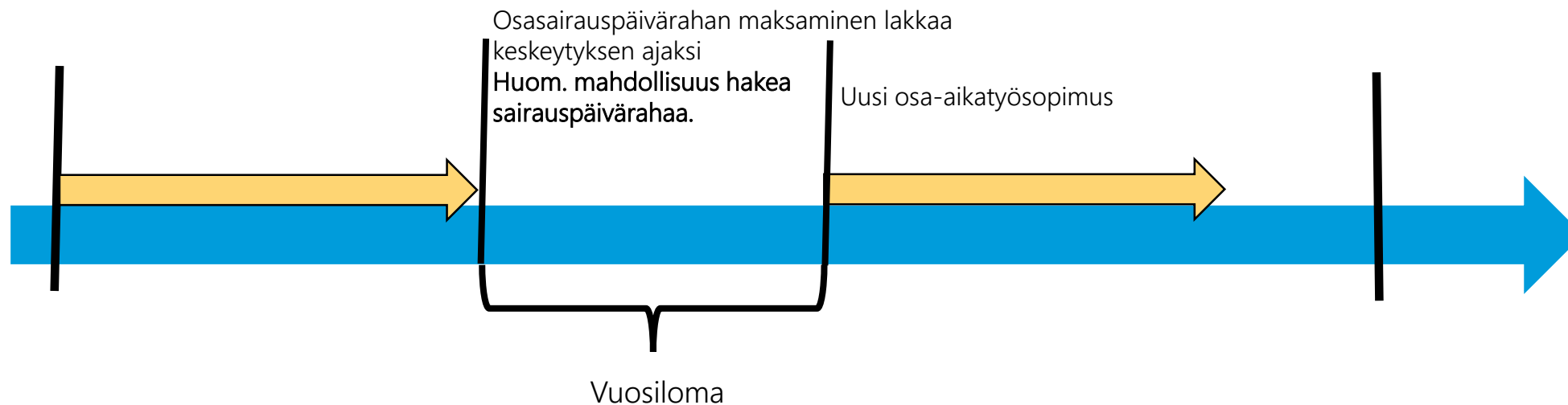

Osasairauspäiväraha ja vuosiloma

Esimerkki 2

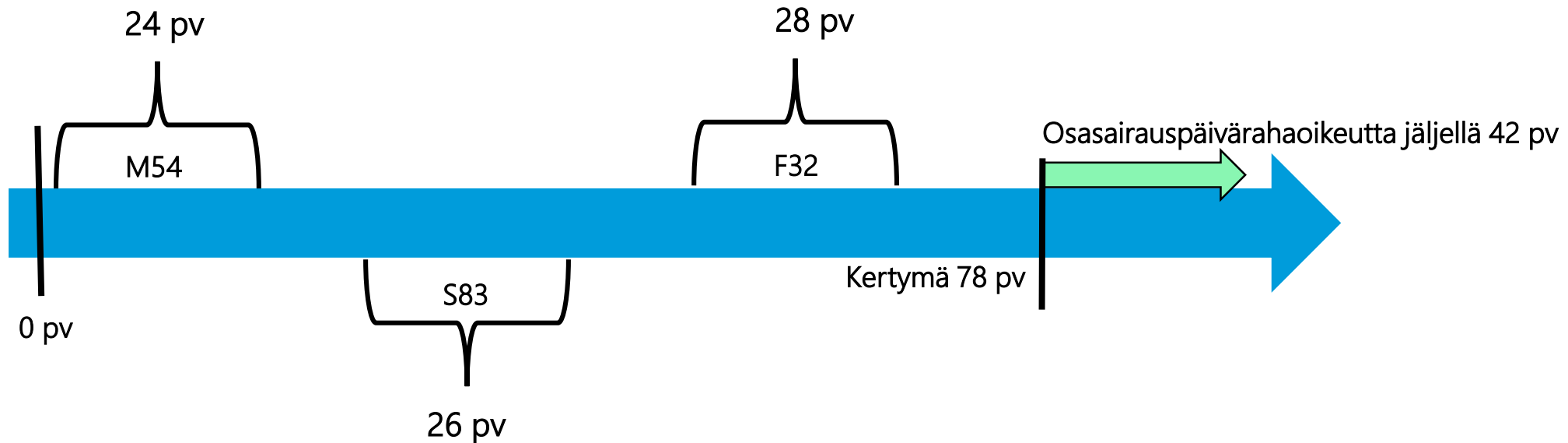
Osasairauspäiväraha ja vuosiloma: osa-aikatyösopimusta muutetaan keskeytyksen johdosta (sopimus päättyy keskeytyksen ajaksi ja jatkuu sen jälkeen).

Osasairauspäivärahan suorituspäivät ja oikeus lisäpäiviin

- Enimmäisaikaan lasketaan kaikki osasairauspäivärahapäivät kahden edeltäneen vuoden ajalta.
- Enimmäisaikaan laskettavat osasairauspäivärahapäivät voivat olla eri sairauksien aiheuttamia: enimmäisaika ei ala kulua alusta uuden sairauden perusteella.

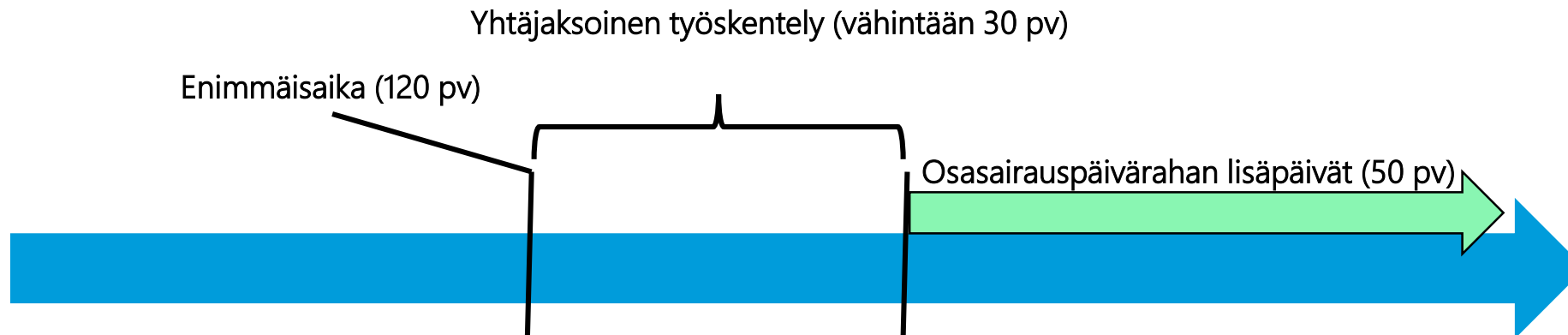
Esimerkki 1

Osasairauspäivärahan suorituspäivät ja oikeus lisäpäiviin

- Asiakas voi saada uudelleen osasairauspäivärahaa **saman** sairauden perusteella enimmäisajan täyttymisestä huolimatta, jos hän palaa ansiotyöhön ja hänen sairautensa uusiutuu työssäolon jatkuttua yhtäjaksoisesti vähintään 30 kalenteripäivää.
  - ✓ Yhtäjaksoisella 30 päivän työskentelyllä tarkoitetaan kalenteripäiviä, jolloin siihen sisältyvät myös sunnuntai- ja pyhäpäivät.

Esimerkki 2

Kysymyksiä:
teospaivaraha@kela.fi

Kela
Lakiyksikkö
Työ- ja toimintakykyetuuksien osaamiskeskus
Sairauspäiväraharyhmä

Kela|Fpa